

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА
УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

Бібліографічні ідеї та технології

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД
I півріччя 2018 р.

ЗАПОРІЖЖЯ
2018

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Відділ наукової інформації та бібліографії

Бібліографічні ідеї та технології

Аналітичний огляд

(I півріччя 2018 р.)

**Запоріжжя
2018**

УДК 027

Б59

- Б59 Бібліографічні ідеї та технології : аналіт. огляд : I півріччя 2018 р. / КЗ "ЗОУНБ" ЗОР, Від. наук. інформації та бібліографії ; [підгот. М. Маслової ; ред. Т. Пішванова]. – Запоріжжя : [ЗОУНБ], 2018. – 16 с.

Пропонований випуск аналітичного огляду за перше півріччя 2018 року містить матеріали, присвячені проблемам впровадження Універсальної десяткової класифікації бібліотеками України, визначенню бібліотек як базової соціально-комунікативної структури, впливу етапів розвитку веб-технологій на моделі бібліотечно-інформаційного обслуговування, інноваційним формам рекламно-інформаційної діяльності, перспективам подальшого функціонування районних бібліотек в умовах децентралізації влади тощо.

* * *

З 2018 року вся бібліотечна спільнота опановує складний процес впровадження Універсальної десяткової класифікації згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про припинення використання Бібліотечно-бібліографічної класифікації та впровадження Універсальної десяткової класифікації» (від 22 берез. 2017 р. № 177). Публікація завідувача відділу Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського Тетяни Добко **«Впровадження УДК і ББК бібліотеками України: історичні паралелі і реалії сьогодення»** (Бібліотечний вісник. 2018. № 2) висвітлює як досвід переходу українських бібліотек на таблиці ББК свого часу, так і проблеми, з якими вони стикаються сьогодні при використанні УДК.

Аналізуючи здійснену роботу, в якій брали участь співробітники НБУВ, автор зазначає, що переводити одночасно фонди і каталоги на іншу схему класифікації, не припиняючи при цьому обслуговування читачів, дуже складна справа. Як засвідчує досвід, перехід на іншу схему класифікації потребує належного методичного, кадрового і фінансового забезпечення. Нині бібліотеки, як і країна загалом, переживають не найкращі часи. Існують суперечності у галузевій нормативній базі, у чинних державних стандартах. І, як зауважує автор, неможливо миттєво «припинити використання ББК», класифікацію, яка впроваджувалася десятиліттями. Перехід на іншу класифікацію потребує значного часу.

Крім цього, недостатньо налагоджено організаційно-методичне керівництво впровадженням УДК. Ще в середині 1990-х років, розмірковуючи про визначення УДК загальнодержавною системою, фахівці наголошували: «Це викличе необхідність повної або часткової

декласифікації фондів та довідково-бібліографічного апарату бібліотек. На сьогодні немає рішення про те, як це здійснити з найменшими моральними та матеріальними витратами». На жаль, немає такого рішення, єдиного плану дій і сьогодні.

Але, не зважаючи на проблеми, провідні установи намагаються зробити цей процес якомога безболісним. Так, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв спільно з Книжковою палатою України проводять курси підвищення кваліфікації бібліотечних працівників на тему «Впровадження УДК у практику роботи наукових та публічних бібліотек», у вільний доступ викладено «Скорочені таблиці УДК он-лайн», на сайті Книжкової палати створено розділ УДК, у соціальній мережі Facebook – група «Універсальна десяткова класифікація (УДК) в Україні» тощо.

Загальним тенденціям розвитку соціальних інформаційних комунікацій та ролі бібліотек як базової соціально-комунікативної структури присвячена стаття Оксани Карашук *«Бібліотеки в комунікативному процесі»* (Вісник Книжкової палати. 2018. № 3). Введення в обіг наявної інформації в обсягах, сумірних з обсягами виробництва нових даних, є принципово важливим, оскільки має забезпечувати спадкоємність наукових, моральних, культурних традицій суспільства. Розв'язання цієї проблеми неможливе без переосмислення ролі бібліотечних установ.

Сучасна бібліотека є базовою соціально-комунікативною структурою, діяльність якої має документно-комунікаційну сутність, пов'язану з документними фондами, ресурсами, системою інформаційного сервісу. Комунікативна ефективність бібліотеки, безперечно, досягається за умови якості бібліотечно-інформаційних ресурсів та послуг, комфортності доступу до них. Основний бібліотечний ресурс сьогодні набув цифрового характеру, а можливий читач став віддаленим. Надалі все залежатиме від того, чи здатна бібліотека бути конкурентоспроможною на сучасних просторах перетину нових типів носіїв і споживачів інформації. Завдання полягає в тому, щоб одночасно продовжувати збір, нагромадження традиційних бібліотечних ресурсів, забезпечуючи інформаційні потреби традиційних читачів, і максимально

освоювати новітні інформаційні ресурси та відповідати на запити «цифрового» покоління.

В час інформаційних змін, переорієнтації бібліотек на сучасного «електронного» користувача важливим напрямком довідково-інформаційної роботи є представлення бібліографічних продуктів у віртуальному просторі. Створюючи сучасні види інформаційної продукції, бібліотеки використовують не лише власні фонди, а й активно залучають додаткову повнотекстову інформацію, яка розкриває проблемні теми та має наукове, соціальне значення.

Завідувач інформаційно-бібліографічного відділу бібліотеки ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» Ірина Науменко у статті *«Бібліографічні продукти та послуги на сайті бібліотеки як засіб задоволення інформаційних потреб користувачів»* висвітлює приклад надання такої інформації на сайті згаданої бібліотеки, подає коротку характеристику продуктів та послуг та визначає їх значущість для задоволення інформаційних потреб користувачів (Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. 2018. № 1).

Вона зазначає, що саме сайт бібліотеки – візитна картка, яка створює імідж бібліотеки. Актуальним питанням є його інформаційне наповнення, адже завдяки цілодобовому доступу користувач в будь-який зручний час може знайти необхідну інформацію. Що ж пропонує бібліотека? Це, насамперед, доступ до електронного каталогу, БД «Періодичні видання», які наявні у фонді, віртуальні виставки. Постійною увагою відвідувачів сайту користується рубрика «Бібліографічна продукція», яка містить біо- та бібліографічні покажчики, рекомендаційні списки, дайджести (аналоги традиційних друкованих видань), бюлетені нових надходжень. Однією з форм довідково-бібліографічного обслуговування віддалених користувачів є надання віртуальних довідок (Віртуально-довідкова служба бібліотеки створена у 2018 році). Досить новою та оригінальною розробкою в роботі бібліотеки є обслуговування користувачів у вигляді інтерактивного онлайн-сервісу «Бібліотечний консультант» (створений у 2012 році). Важливим показником для оцінки ефективності використання представлених на сайті бібліотеки бібліографічних продуктів та послуг є

статистика використання окремих сторінок сайту, згідно з якою користувачі найбільше звертаються до Віртуально-довідкової служби.

Тему продовжує публікація провідного методиста науково-методичного відділу Київської обласної бібліотеки для юнацтва Людмили Соколовської *«Інноваційні форми рекламної-інформаційної діяльності бібліотек»*. Автор статті підкреслює, що бібліотекам необхідно постійно розповідати про себе, про широкий вибір своїх ресурсів та послуг, коло яких постійно розширюється, щохвилини працювати над залученням нових користувачів (Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. 2018. № 1). Сьогодні бібліотеки дедалі активніше використовують інноваційні технології. Актуальними для бібліотек є засоби реклами й популяризації, що діють на користувача у віртуальному інтернет-середовищі. Бібліотечна практика поповнюється такими інноваційними формами, як створення та ведення веб-сайтів, блогів та сторінок у соціальних мережах для представлення бібліотеки і її діяльності в Інтернеті, використання можливостей соціальних мереж для комунікації з користувачами. Для розкриття бібліотечних фондів та популяризації читання стають у нагоді буктрейлери та віртуальні виставки.

Веб-сайт є важливим інструментом інформаційного комплексу бібліотек, який відображає роботу бібліотеки в мережі Інтернет з її ресурсами. Загалом, розглядаючи веб-сторінку бібліотеки з погляду стратегії просування установи, автор зазначає, що ідея реклами на сайті – один із найбільш ефективних, зручних методів доведення до користувачів інформації про можливості бібліотеки, її потенціал, ініціювання обговорення й поширення інформації, комунікативний засіб формування її іміджу та рекламних послуг.

Очевидно, що наразі бібліотекам для просування своєї діяльності недостатньо одного лише сайту, потрібні додаткові засоби інформування, зокрема, менш офіційні та формальні. Сьогодні важко уявити структуру, яка не має своєї сторінки у мережі Інтернет, використовує фото- та відео-сервіси як додаткові засоби інформування та комунікації. Представлення бібліотек у соціальних мережах дає змогу оперативно повідомити великій аудиторії про надходження нових

видань, заплановані заходи та поширити таку інформацію далі. Іншими словами, це – майданчик для реклами бібліотек і послуг.

При створенні сторінки/спільноти варто зважати на те, що це буде не просто любительська тематична спільнота, а представництво офіційної установи. І завжди слід пам'ятати - для ефективного функціонування бібліотечних представництв необхідний цікавий та різноманітний контент (наприклад, інформація про нові надходження, анонси/звіти бібліотечних заходів, інформація про акції та проекти бібліотеки, рекомендації книг, тематичні добірки літератури, посилання на популярні бази даних та інші електронні ресурси).

Щоб привернути увагу до конкретних видань і допомогти користувачам зорієнтуватись у фонді бібліотеки, їх також необхідно рекламувати. Особливе місце в арсеналі засобів рекламного впливу посідають віртуальні виставки, які останнім часом стають невід'ємною складовою бібліотечної виставкової діяльності.

Позитивний суспільний імідж сучасної бібліотеки забезпечується її належним позиціонуванням у медіапросторі. Одним з ефективних видів сучасних мультимедійних продуктів є буктрейлер, який в свою чергу є і потужним засобом рекламування книг. Буктрейлери знімають до книжкової серії, автора, одного окремого літературного твору.

Підсумовуючи, автор публікації зазначає, що інноваційні технології значно розширюють форми й методи популяризації бібліотеки, її послуг та ресурсів, а головне, створюють позитивний, привабливий образ установи.

Зростання кількості користувачів Інтернету призвело до збільшення обсягів інформації у геометричній прогресії, що, окрім позитивного ефекту, мало й негативний наслідок – складність пошуку релевантних даних відповідно до інформаційного запиту. Важлива роль бібліотеки як комунікаційного посередника між користувачем та інформаційним потоком у глобальному інформаційному просторі не викликає сумнівів.

Дослідження Л. В. Коновал *«Вплив етапів розвитку веб-технологій на моделі бібліотечно-інформаційного обслуговування»* спрямоване на аналіз та узагальнення характеристик технологічних платформ Інтернету, що стали базовими для розробки концепцій

Бібліотеки х.0 (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2017. № 3).

Оскільки концептуальні характеристики концепцій Бібліотеки залежать, насамперед, від розвитку технологічних платформ Інтернету, то доцільно спочатку проаналізувати особливості виникнення та функціонування кожної з платформ, яка, в свою чергу, з'являлася внаслідок технологічних змін у телекомунікаційній сфері і давала поштовх для змін та розвитку у всіх сферах суспільства. Саме з існуючими концепціями (Бібліотека 1.0, Бібліотека 2.0, Бібліотека 3.0) і знайомить нас автор.

Зупинимось на кожній детальніше. Бібліотека 1.0, що була заснована на технологічних принципах Веб 1.0, відрізнялась статичністю як сайту, так і самих інформаційних ресурсів, які вироблялися та поширювалися у межах бібліотеки, а засобами збереження даних виступали каталог та сховище. Сам фонд бібліотеки формувався без урахувань та побажань користувачів. Призначення бібліотеки – задовольнити потреби користувачів наявними інформаційними ресурсами.

З розвитком Інтернету та появою нових сервісів позиція користувача, його вимоги до бібліотеки теж змінюються, що відобразилося у концепції Бібліотеки 2.0 на основі технологічної платформи Веб 2.0. Принципова відмінність від попередньої технології полягала у зміні «центру тяжіння, в основі якого – користувач, його знання та інформація, що він привносить в Мережу». Саме в цю еру Інтернету були закладені його сервісні можливості, які й до цього часу слугують основою для більшості сучасних гаджетів. Використання бібліотеками основних положень та сервісів, створених завдяки Веб 2.0, таких як людино орієнтований інтерфейс, соціальні мережі, форуми, блоги, вікі-платформи, співпраця, новинні ресурси, відгуки/коментування, відкритий доступ, забезпечило досягнення якісно нового рівня забезпечення інформаційних потреб користувачів.

Саме накопичення інформації в Інтернеті протягом двох попередніх епох його розвитку призвело до того, що «все є, але знайти нічого не можна». Інтернет перетворився на звалище ресурсів, і нагальною проблемою стало впорядкування інформації, а, зважаючи на її кількість, виникла потреба в автоматизації цього процесу та перетворення

інформації у знання. Ця проблема стала першопричиною «для формування якісно інших бібліотечних онлайн-ресурсів і сервісів, де бібліотечний спеціаліст виступає в ролі консультанта, посередника-експерта між документною інформацією та користувачем». Це такі бібліотечні проекти, як каталогізація ресурсів Інтернету, організація віртуальних довідкових служб, упорядкування та публікація електронних виставок і колекцій. Таким чином, концепція Бібліотеки 3.0 для задоволення інформаційних потреб користувачів передбачає використання електронних інформаційних ресурсів, опрацьованих за допомогою семантичних технологій та наданих користувачам через сервіси та послуги Бібліотеки 2.0.

Тобто, побудова стратегії бібліотечно-інформаційного обслуговування має здійснюватися на основі маркетингового вивчення потреб користувачів та у тісному зв'язку із змінами в телекомунікаційній сфері. Перспективами модернізації спектру бібліотечних сервісів, на думку автора, можуть бути: персоналізація користувачів через надання віртуального особистого простору (кабінети, профілі), розробка комплексної системи інформаційного супроводу наукових досліджень установ та вчених з використанням безкоштовних Web-сервісів, запровадження цифрового кураторства та інформаційного забезпечення різноманітних проектів, використання хмарних технологій як тимчасової платформи для зберігання інформаційних ресурсів та забезпечення доступу до них у процесі здійснення дистанційного обслуговування.

Сучасний стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій зумовлює трансформацію способів отримання й поширення інформації. Одним з інноваційних кроків модернізації їхньої діяльності є застосування мобільних технологій. Адже мобільні пристрої стали повсякденними супутниками сучасної спільноти, і варто враховувати цей чинник під час організації обслуговування користувачів бібліотек. Мета статті Ольги Лесюк та Аліни-Олени Дворецької *«Мобільні технології та сучасні інформаційні послуги вищих навчальних закладів України»* (Вісник Книжкової палати. 2017. № 12) – проаналізувати та висвітлити досвід застосування бібліотеками провідних вишів державної власності мобільних технологій при впровадженні сучасних інформаційних послуг. До найпопулярніших технологій обміну даними на основі мобільних

пристроїв (ноутбуків і нетбуків, мобільних телефонів і смартфонів, планшетів тощо) належать: IrDA – обмін даними через інфрачервоний порт у межах кількох метрів; Wi-Fi – швидкісний радіозв'язок у межах сотень метрів; WAP – бездротовий модемний зв'язок у межах покриття мереж мобільного зв'язку; 3G/4G – глобальна система мобільного зв'язку (GSM) і загальні послуги пакетного радіозв'язку (GPRS) – служби мережевих даних для мобільних пристроїв.

До переваг використання мобільних технологій у бібліотечному сервісі належать: зручність для користувача, персоналізоване обслуговування, економія часу, обізнаність з місцезнаходженням, легкий доступ до інформації. Серед головних недоліків - витрати, пов'язані з налаштуванням обладнання та проблеми із збереженням конфіденційності.

Який же спектр мобільних послуг сьогодні пропонують бібліотеки? Це насамперед мобільна версія сайту установи, мобільні он-лайн каталоги загального доступу (OPACs), різноманітні мобільні додатки, SNS-інформування, SMS-довідка, навігація бібліотекою за допомогою технології iBeacon, послуги m-learning (мобільного навчання), організація доступу до інформаційних ресурсів через використання QR-кодів. Автори статті детально зупиняються саме на QR-коді – одному з ефективних інструментів надання інформації, який не потребує значних матеріальних витрат і дає змогу поліпшити рівень обслуговування. Наш відділ, до речі, вже декілька років застосовує QR-коди для поширення інформації про власні сервіси та продукцію.

Попередньо сказане доповнює публікація Валентини Медведєвої *«Інформаційна діяльність бібліотечних установ у середовищі соціальних мереж»* (Вісник Книжкової палати. 2018. № 3). Вона визначає роль соціальних мереж як особливого інструменту присутності бібліотечної установи у віртуальному просторі, що надає можливість розширити інформаційну взаємодію з користувачами, спростити доступ до ресурсів і послуг. Дійсно, сьогодні соціальні мережі – це надзвичайно велика база даних із різноманітною структурою й доступною інформацією про користувачів. Запорукою ефективної присутності бібліотек у мережевому просторі є кваліфікація фахівців, відповідальних за створення, наповнення та підтримку акаунту. Автор зауважує, що

сьогодні бракує законодавчих актів чи загальноприйнятих стандартів, які визначають діяльність бібліотечних установ у соціальних мережах. Проте заклади можуть самостійно розробляти локальні нормативні документи – положення, регламенти та плани роботи в соціальних мережах, посадові інструкції тощо. До визначальних та обов'язкових документів належать: стратегія діяльності бібліотечної установи в соціальних мережах, основні положення про організацію та політику присутності бібліотечної установи у соціальних мережах, посадові інструкції працівників, на яких покладено обов'язки адміністрування цих ресурсів, правила поведінки офіційних представників бібліотечної установи в соцмережах, наказ про призначення осіб, відповідальних за мережеву діяльність, план роботи у соціальних мережах та ін.

Питанням електронної форми рекомендаційної бібліографії присвячена публікація О. Скаченко *«Бібліотрансформер – сучасна форма бібліографічної діяльності бібліотек»* (Бібліотечна планета. 2018. № 1). Основою бібліотрансформера є досье – сукупність матеріалів з певного питання. Складовими частинами бібліотрансформера є модулі. Вони можуть бути різними: книжкова закладка, інформаційна листівка, бібліографічний словник, мультимедійний урок-презентація, кросворд, буктрейлер, віртуальна виставка, бібліографічний покажчик тощо. Автор пропонує детально ознайомитись із структурою та наповненням бібліотрансформера *«Не осквернись, душе моя, у слові»*, присвяченого конкретній особі – письменнику та науковцю Миколі Ткачу.

Вже традиційно черговий номер часопису *«Бібліотечна планета»* (2017. № 4) декілька публікацій розмістив у рубриці *«Публічні бібліотеки і реформа децентралізації»*. Зокрема, заступник генерального директора Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого Н. Розколупа у статті *«Районні бібліотеки і реформа децентралізації»* зазначає, що згадана реформа кардинально впливає на мережу публічних бібліотек. З огляду на це одним із особливо актуальних питань є перспективи подальшого функціонування районних бібліотек, адже вже непоодинокими стали випадки передачі їх до комунальної власності ОТГ із втратою статусу та функцій.

Існує кілька варіантів розв'язання цього питання.

У разі об'єднання всіх територіальних громад одного району в одну ОТГ районна бібліотека переходить у комунальну власність об'єднаної громади (за нею зберігаються всі функції районної бібліотеки), при цьому виключення районної бібліотеки з базової мережі закладів культури районного рівня можливе лише за погодженням із Міністерством культури України.

У разі об'єднання тільки кількох громад району в ОТГ із адміністративним центром у райцентрі, районна бібліотека не набуває статусу комунальної власності ОТГ (але вже фіксуються непоодинокі факти передачі районних бібліотек до комунальної власності однієї з ОТГ району, що обґрунтовується відсутністю коштів у районних бюджетах).

Автор пропонує алгоритм передачі районної бібліотеки до комунальної власності однієї з ОТГ району з урахуванням нормативно-правових актів, які регулюють зазначене питання.

У статті голови Хмельницького обласного відділення Української бібліотечної асоціації Н. Синиці *«Вплив зовнішніх факторів на організацію та розвиток бібліотек в умовах ОТГ»* підкреслюється, що вплив зовнішнього середовища (умов і чинників, котрі організація чи установа не може змінити, але повинна постійно враховувати у своїй діяльності) значно зростає в умовах децентралізації влади в Україні, створення ОТГ, реформування бібліотечної справи (Бібліотечна планета. 2017. № 4).

Рішення про організацію мережі бібліотек у населених пунктах спроможної територіальної громади приймає сама громада, адже вони фінансуються з місцевого бюджету. Це в свою чергу створює нові виклики і ризики для публічних бібліотек. Впливаючи на їх внутрішню структуру, на організацію надання бібліотечних послуг в умовах ОТГ, вона разом з тим дає можливість створити бібліотеки, які повністю відповідали б потребам громади.

Разом з тим великий вплив на організацію, розвиток та становлення бібліотек має законодавчо-правовий фактор, в якому сьогодні відбувається реорганізація діяльності книгозбірень. Хоча ОТГ і надано право самостійно приймати рішення щодо створення на своїй території мережі установ та організацій, але має бути і базис, тобто мінімальні

нормативи, стандарти, індикатори контролю, визначені основні напрями та перелік обов'язкових послуг, котрі надаються бібліотеками.

Не менш важливим чинником зовнішнього середовища бібліотек ОТГ є населення. Від його кількості, складу, соціально-демографічних характеристик залежить розвиток зовнішнього середовища громади, що впливає на організацію діяльності бібліотеки. Саме населення є замовником і споживачем послуг, і бібліотека через задоволення його інформаційних потреб бере участь у покращенні життя соціуму (громади).

Список літератури:

1. Добко Т. Впровадження УДК і ББК бібліотеками України: історичні паралелі і реалії сьогодення / Тетяна Добко // Бібл. вісн. – 2018. - № 2. – С. 10-24. – Бібліогр.: 34 назви.
2. Карашук О. Бібліотеки в комунікативному процесі / Оксана Карашук // Вісн. Кн. палати. – 2018. - № 3. – С. 28-30. – Бібліогр.: 9 назв.
3. Коновал Л. В. Вплив етапів розвитку веб-технологій на моделі бібліотечно-інформаційного обслуговування / Л. В. Коновал // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2017. - № 3. - С. 44-49. – Бібліогр.: 11 назв.
4. Лесюк О. Мобільні технології та сучасні інформаційні послуги у бібліотеках вищих навчальних закладів України / Ольга Лесюк, Аліна-Олена Дворецька // Вісн. Кн. палати. – 2017. - № 12. – С. 43-47. – Бібліогр.: 20 назв.
5. Медведєва В. Інформаційна діяльність бібліотечних установ у середовищі соціальних мереж / Валентина Медведєва // Вісн. Кн. палати. – 2018. - № 3. – С. 35-37.
6. Науменко І. Бібліографічні продукти та послуги на сайті бібліотеки як засіб задоволення інформаційних потреб користувачів / Ірина Науменко // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2018. - № 1. – С. 17-19.
7. Розколупа Н. Районні бібліотеки і реформа децентралізації / Н. Розколупа // Бібл. планета. – 2017. - № 4. – С. 6-7.
8. Синиця Н. Вплив зовнішніх факторів на організацію та розвиток бібліотек в умовах ОТГ / Н. Синиця // Бібл. планета. – 2017. - № 4. – С. 8-10.
9. Скаченко О. Бібліотрансформер – сучасна форма бібліографічної діяльності бібліотек / О. Скаченко // Бібл. планета. – 2018. - № 1. – С. 25-27. – Бібліогр.: 7 назв.
10. Соколовська Л. Інноваційні форми рекламно-інформаційної діяльності бібліотек / Людмила Соколовська // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2018. - № 1. – С. 20-25. – Бібліогр.: 22 назви.

Бібліографічні ідеї та технології

Аналітичний огляд

(I півріччя 2018 р.)

Підготувала: *М. Маслова*

Редактор: *Т. Пішванова*

Комп'ютерна верстка: *Г. Мацієвська*

Наклад 40 прим.

Віддруковано у Запорізькій ОУНБ
просп. Соборний, 142, Запоріжжя, 69095

Відділ наукової інформації та бібліографії

Телефон: 787-53-57

Ел. пошта: bibliograf.zounb@ukr.net, bibliograf@zounb.zp.ua

**ЗАПОРІЖЖЯ
ПР. СОБОРНИЙ, 142
061787 53 57**

**BIBLIOGRAF.ZOUNB@UKR.NET
BIBLIOGRAF@ZOUNB.ZP.UA**

**FACEBOOK.COM/BIBLIOGRAF.ZOUNB
YOUTUBE.COM/BIBLIOGRZOUNB**

ZOUNB.ZP.UA